

การพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
Curriculum Development and Management Guidelines on
General Education Surindra Rajabhat University

สันทนา กุศลรัตน์¹ พนา จินดาศรี² และ คณิงนิตย์ ไสยโสภณ³
Santhana Goonrat¹ Phana Jindasri² and Khanuengnit Saiyasopon³

Received : June 21, 2023; Revised : July 27, 2023; Accepted : September 1, 2023

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพัฒนาการของวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ 2) ศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป 3) พัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และ 4) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ วิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจากอาจารย์ จำนวน 160 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 1 – 4 จำนวน 390 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์เอกสารการสัมภาษณ์และการประชุมสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า

1. พัฒนาการวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ช่วงเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ เรียกว่า วิชาสามัญ แบ่งเป็น 5 กลุ่มวิชา จำนวน 33 หน่วยกิต ระยะที่ 2 ช่วงสถาบันราชภัฏสุรินทร์ เรียกว่า หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา จำนวน 33 หน่วยกิต และระยะที่ 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เรียกว่า หมวดวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา

¹ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Socials Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : Sangoonrat@gmail.com

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Education, Surindra Rajabhat University; e-mail : Khingpana@hotmail.com

³ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์; Faculty of Humanities and Socials Sciences, Surindra Rajabhat University; e-mail : Saiyasopon_nit@hotmail.com

จำนวน 30 หน่วยกิต

2. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นต่อหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่มีความถี่มากที่สุด คือ วิชาเน้นเนื้อหาทันสมัย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ผลการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ แบ่งสัดส่วนจำนวนหน่วยกิต เท่ากับ 6 : 6 : 9 : 9 ทั้งนี้กลุ่มวิชาภาษา บังคับเรียนวิชาภาษาอังกฤษ 3 รายวิชา

4. แนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มี 2 แนวทาง คือ ระยะเวลาที่ 1 บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ และระยะที่ 2 ตั้งเป็นหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง

คำสำคัญ (Keywords) : การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป, แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, วิชาศึกษาทั่วไป

Abstract

The purposes of this study were to 1) investigate development of General Education instructed at Surindra Rajabhat University, 2) investigate instructional circumstances of General Education 3) develop General Education subject groups, and 4) investigate guidelines on General Education management. Data gathering for this mixed-method research included a questionnaire responded by 160 instructors and 390 first to fourth year students, documentary analysis, interview and focus group discussion. The data were analyzed by using mean and standard deviation.

The findings showed that:

1. Development of General Education instructed at Surindra Rajabhat University was divided into three phases. The first phase was when Surin Teachers' College named General Education as "Common Subject" consisted of 33 credits from five subject groups. The second phase was when Rajabhat Institute Surin replaced "Common Subject" with "General Education Subject Group" consisted of 33 credits from four course groups. The third phase was when Surindra Rajabhat University adjusted the requirement of credits registered in "General Education Subject Group" from 33 to 30.

2. Instructional circumstances of General Education as a whole was found at a high level. The highest response was found in the aspect of objectives, while the lowest was found in instructional management. Most opinions expressed that subject matters were up to date and able to be used in daily life.

3. General Education has been developed around 4 course groups, namely Social Sciences, Humanities, Languages, Sciences and Mathematics with credit proportion of 6 : 6 : 9 : 9 respectively. For Languages, registering three English courses is compulsory.

4. Guidelines on General Education management have suggested two phases of implementation. In phase 1, General Education should be managed by the committee, and later in phase 2, an independent unit should be established to be directly in charge of General Education.

Keywords : Curriculum Development in General Education, Guidelines on General Education Management, Surindra Rajabhat University, General Education

บทนำ (Introduction)

หลักสูตรในระดับอุดมศึกษามีเป้าหมายให้บัณฑิตมีคุณภาพในการออกไปประกอบอาชีพ มีความรอบรู้ในวิทยาการ รู้คุณค่าวัฒนธรรมของตนเอง พร้อมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมที่จะนำไปเป็นหลักในการดำเนินชีวิต รู้จักคิดวินิจฉัยใฝ่หาความรู้ใหม่พร้อมที่จะเผชิญปัญหาและนำสังคมต่อไปในอนาคต ดังที่กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ระบุว่า คุณภาพของบัณฑิตต้องเป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดให้ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552, 2563) การจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตั้งแต่ปี 2519 ตามโครงสร้างหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) เรียกว่า กลุ่มวิชาสามัญ เน้นเนื้อหาสาระและความรู้ทั่วไปที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของนักศึกษาในอนาคต รวมถึงมีประโยชน์ที่เป็นแนวทางการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (วิทยาลัยครูสุรินทร์, 2519) ส่วนหลักสูตรประกาศนียบัตรชั้นสูง และปริญญาตรีตามโครงสร้างหลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 วิชาศึกษาทั่วไปใช้ชื่อว่า วิชาพื้นฐาน จัดให้นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรการศึกษาชั้นสูง (ป.กศ. ชั้นสูง) และนักศึกษาระดับปริญญาตรีเรียน (The United College of Northeastern

Surin, 1986) ต่อมาเรียกว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปจัดให้นักศึกษา ระดับปริญญาตรี อนุปริญญา และปริญญาตรี (หลังอนุปริญญา) เรียนโดยแบ่งเป็นห้ากลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และกลุ่มวิชาสร้างเสริม ลักษณะนิสัย ทั้งนี้โครงสร้างหลักสูตรวิทยาลัยครูสุรินทร์ปี 2536 จัดโครงสร้างหลักสูตรเรียกว่า หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปแบ่งเป็นสี่กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคม ศาสตร์ และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นักศึกษาต้องเรียน 40 หน่วยกิต (กรรมการฝึกหัดครู, 2536) จากนั้นหลักสูตรสถาบันราชภัฏ พุทธศักราช 2543 (สำนักงาน สภาสถาบันราชภัฏ, 2543) เปลี่ยนชื่อจากหมวดวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป นักศึกษาต้องเรียน 33 หน่วยกิต แต่ยังแบ่งกลุ่มวิชาเป็นสี่กลุ่มเช่นเดียวกันกับโครงสร้างหลักสูตร วิทยาลัยครูสุรินทร์ปี 2536 สถาบันราชภัฏสุรินทร์ได้รับการสถาปนาเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏ ตาม พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547, 2563) มหาวิทยาลัยได้พัฒนาหลักสูตร เรียกว่า หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยราชภัฏ สุรินทร์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2549) หมวดวิชาศึกษาทั่วไปแบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2548) ในปี 2555 มีการจัดรายวิชาศึกษาทั่วไปไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2554)

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ในช่วงเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ และสถาบันราชภัฏนั้นใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานกลางที่พัฒนาโดยกรรมการฝึกหัดครูและสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันกับวิทยาลัยครู และสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ และพระราชบัญญัติ กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคล (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547, 2563) ทั้งนี้มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ปี 2548 ตามลำดับโดยสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ดำเนินการการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไข ชื่อกลุ่มวิชาจากวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาศึกษาทั่วไป แต่งตั้งคณะกรรมการร่างหลักสูตร และมีการวิพากษ์หลักสูตรโดยคณาจารย์ นักศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดใช้ในปีการศึกษา 2555 มี 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาเรียนวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วยกิต ในช่วงปี 1-2 (มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2555; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2558)

หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ในช่วงเป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ และสถาบันราชภัฏนั้นใช้หลักสูตรวิชาพื้นฐานกลางที่พัฒนาโดยกรมการฝึกหัดครูและสถาบันราชภัฏ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ใช้ร่วมกันกับวิทยาลัยครู และสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ และเมื่อสถาบันราชภัฏได้รับพระราชทานพระราชบัญญัติเป็นมหาวิทยาลัยราชภัฏที่กำหนดให้มหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งเป็นนิติบุคคล ซึ่งมหาวิทยาลัยราชภัฏแต่ละแห่งมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อจัดการเรียนการสอน รวมถึง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ด้วยที่มีการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปตั้งแต่ปี 2548 ตามลำดับโดยสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ดำเนินการวิเคราะห์และปรับปรุงแก้ไขชื่อกลุ่มวิชาจากวิชาพื้นฐานทั่วไปเป็นวิชาศึกษาทั่วไปโดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการยกร่างหลักสูตร และมีการวิพากษ์หลักสูตรโดยคณาจารย์ นักศึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งกำหนดใช้ในปีการศึกษา 2555 มี 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยกำหนดให้นักศึกษาทุกสาขาวิชาเรียนวิชาศึกษาทั่วไป 30 หน่วย กิตในช่วงปี 1 - 2 (พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547, 2563; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2555; มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 2558) จากความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวบัณฑิตจำเป็นต้องรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลง สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้ดี โดยเฉพาะวิชาศึกษาทั่วไปสามารถพัฒนากล่อมเกลาผู้เรียน รวมถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีมีผลต่อการเรียนการสอนและการดำรงชีวิตประจำวันทั้งผู้เรียน อาจารย์ผู้สอน และโครงสร้างหลักสูตรที่พัฒนาผู้เรียนให้ปรับตัวให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลง มาตรฐานผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ดังผลการวิจัยของไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2549); พัทธธาดา ตันติชูเวช, 2553) พบว่า วิชาศึกษาทั่วไป เน้นการให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์กว้างขึ้นเป็นลำดับแรก รองลงมา คือ นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น มีความใฝ่รู้และแสวงหาความรู้ อยู่เสมอเน้นผู้เรียนมีความรู้กว้างมากขึ้น นอกเหนือศาสตร์ของตนเอง

จากสาระสำคัญดังกล่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์จัดการเรียนรู้ในรายวิชาศึกษาทั่วไปที่มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ มุ่งให้นักศึกษาเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ มีความรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม รวมทั้ง นักศึกษามีความสามารถปรับตัวในการดำเนินชีวิตเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถปรับตัวให้ทันกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และนำความรู้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ทั้งนี้ จากการศึกษาเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องปรากฏว่าไม่มีการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย ราชภัฏสุรินทร์ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อศึกษาพัฒนาการ สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.

2555 การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปปี 2558 และแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการพัฒนาวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555)
3. เพื่อศึกษาการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปปีการศึกษา 2558
4. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิจัยผสานวิธี ตามขั้นตอนที่นำมาใช้ในระยะต่างๆ ของการดำเนินการ 4 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาพัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป ระยะที่ 3 การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไป ระยะที่ 4 การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยในแต่ละระยะดังต่อไปนี้

1. การศึกษาพัฒนาการหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

1.1 แหล่งข้อมูล

1.1.1 แหล่งข้อมูลเอกสารหลักฐาน เป็นเอกสารหลักฐานที่ใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ คำสั่ง ประกาศ รายงาน บันทึก หนังสือราชการ คู่มือนักศึกษา ตำราวิชาการ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 – 2555

1.1.2 แหล่งข้อมูลบุคคล เป็นบุคลากรที่เป็นคณาจารย์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 – 2555

1.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.2.1 การกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาพัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยกำหนดเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ 1) ด้านชื่อหมวดวิชาและจุดมุ่งหมายวิชาศึกษาทั่วไป 2) ด้านกลุ่มวิชาและหน่วยกิตวิชาศึกษาทั่วไป 3) ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาศึกษาทั่วไป และ 4) ด้านการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) จากข้อมูลเอกสารหลักฐานที่นำมาใช้สำหรับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พร้อมทั้งดำเนินการสัมภาษณ์จากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

2. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปประกอบด้วย คณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ประจำปีการศึกษา 2557 ซึ่งมีทั้งสิ้น จำนวน 160 คน นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ชั้นปีที่ 1 – 4 ประจำปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งสิ้น 14,702 คน

2.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ดำเนินการเก็บข้อมูลจากคณาจารย์ทั้งหมด 160 คน ส่วนนักศึกษาดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง มีวิธีการดำเนินการดังนี้

1) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 390 คน (ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และ ดิเรก, 2537 : 106) ทั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 800 คน ซึ่งเป็นจำนวน 2 เท่า ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง

2) ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ จากคณะและระดับชั้นปีที่นักศึกษาสังกัด

2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีกระบวนการพัฒนาดังนี้

2.2.1 การกำหนดกรอบแนวคิด และยกร่างแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านจุดมุ่งหมาย ด้านรายวิชา ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรและด้านคุณภาพของผู้เรียน พร้อมทั้งนิยามศัพท์เฉพาะ และยกร่างแบบสอบถามแต่ละด้าน โดยมีแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 34 ข้อคำถาม

2.2.2 การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

1) ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดขึ้น โดยการให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน แล้วนำมาคำนวณดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.60 – 1.00

2) จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม พบว่าได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งหมดเท่ากับ 0.969

3. การพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558)

การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558) เป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยมีคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย และสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน เป็นหน่วยงานสนับสนุน สามารถสรุปการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ได้ดังต่อไปนี้

3.1 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เพื่อการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้เพื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย

3.1.1 คณาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ.2555

3.1.2 คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ โดยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ในกลุ่มวิชาต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

3.1.3 ผู้บริหารระดับคณะ

3.2 กระบวนการดำเนินงานพัฒนา

ในกระบวนการดำเนินงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มีดังต่อไปนี้

3.2.1 วิเคราะห์มาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานผลการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น อัตลักษณ์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลการประเมินสภาพการจัดการเรียน การสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชา คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย พิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ของกลุ่มวิชาเพื่อให้ครอบคลุมลักษณะของกลุ่มวิชา

3.2.3 การกำหนดรายวิชา คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย พิจารณารวมกลุ่ม วัตถุประสงค์ที่มีความสอดคล้องเพื่อกำหนดเป็นชื่อรายวิชา คำอธิบายรายวิชา และกรอบเนื้อหาของ รายวิชา พร้อมทั้งพิจารณาความสอดคล้องระหว่างรายวิชาที่กำหนดขึ้นกับมาตรฐานผลการเรียนรู้

3.2.4 การประชุมเพื่อวิพากษ์ความสอดคล้องของรายวิชา วัตถุประสงค์ คำอธิบาย รายวิชา และความสอดคล้องระหว่างรายวิชาที่กำหนดขึ้นกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ อย่างน้อย 2 ครั้ง ได้แก่ คณะกรรมการที่เป็นผู้บริหารในระดับคณะ และคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก

3.2.5 การปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากการประชุมเพื่อวิพากษ์หลักสูตร และ จัดทำเป็นหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะ กรรมการการสภาวิชาการ และคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย

4. แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มี การดำเนินการดังต่อไปนี้

4.1 กลุ่มเป้าหมายสำหรับเสนอความเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป

กลุ่มเป้าหมายสำหรับเสนอความเห็นต่อแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชา ศึกษาทั่วไป ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

4.1.1 คณาจารย์ผู้สอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

4.1.2 คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิโดยประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิจากกลุ่มวิชา มนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์

4.1.3 ผู้บริหารระดับคณะ

4.2 ขั้นตอนการเสนอแนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

4.2.1 ศึกษาเอกสารและรูปแบบการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้อง โดยการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เช่น เอกสารของไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2550) จดหมายเหตุหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ศึกษารูปแบบ

การบริหารจัดการจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เช่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา ได้แก่ โครงสร้างการบริหารงาน บทบาทหน้าที่และการบริหารงาน

4.2.2 ดำเนินการประชุมสนทนากลุ่มย่อย

4.2.3 สรุปประเด็นเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้

ผลการวิจัย (Research Results)

1. พัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ สามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วง ได้แก่ ช่วงที่ 1 ช่วงที่เป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ พ.ศ. 2519 – 2536 ช่วงที่ 2 ช่วงที่เป็นสถาบัน ราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ. 2537 – 2554 และช่วงที่ 3 ช่วงมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยแต่ละช่วงมีแนวทางการกำหนดหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามหลักสูตรที่ใช้ ซึ่งประกาศโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีชื่อเรียกช่วงวิทยาลัยครูว่า วิชาสามัญ ต่อมาเรียกว่าวิชาพื้นฐานทั่วไปและหมวดวิชาศึกษาทั่วไปตามลำดับ สำหรับจำนวนหน่วยกิตมีความแตกต่างกัน คือ ช่วงวิทยาลัยครูกำหนดให้เป็นวิชาบังคับเรียนวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 33 หน่วยกิต และช่วงมหาวิทยาลัย จำนวน 30 หน่วยกิต ซึ่งมีทั้งวิชาบังคับและเลือกเรียน ส่วนโครงสร้างวิชาศึกษาทั่วไปช่วงวิทยาลัยครู ปี 2519 มี 5 กลุ่มวิชา คือ 1) กลุ่มวิชาภาษา 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ 5) กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย เรียกและช่วงสถาบันราชภัฏถึงช่วงมหาวิทยาลัยราชภัฏมี 4 กลุ่มวิชาเหมือนกัน แต่บางกลุ่มวิชาที่มีชื่อเรียกต่างกันคือ คือ สถาบันราชภัฏเรียกชื่อกลุ่มวิชาภาษาว่า กลุ่มวิชาภาษาและการสื่อสาร และกลุ่มวิชาคณิตศาสตร์วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่ช่วงมหาวิทยาลัยเรียกว่า กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ นอกนั้นก็กลุ่มที่มีชื่อเหมือนกันต่อเนื่องมาตลอดตั้งแต่ช่วงวิทยาลัยครูจนถึงช่วงมหาวิทยาลัย คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาและคณาจารย์ที่มีต่อปัญหาการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยรวมมีความคิดเห็นต่อหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และด้านรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเสนอแนะพบว่า ต้องการให้เน้นเนื้อหาทันสมัยและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ มีความถี่มากที่สุด ซึ่งผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านด้านคุณภาพของผู้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป แสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความคิดเห็นด้านคุณภาพของผู้เรียน หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

รายการ	**นักศึกษา	*อาจารย์	รวม		
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	4.01	3.95	4.00	0.52	มาก
ด้านรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.88	3.64	3.86	0.60	มาก
ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.84	3.53	3.81	0.58	มาก
ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.98	3.68	3.95	0.62	มาก
ด้านคุณภาพของผู้เรียนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป	3.86	3.49	3.83	0.61	มาก
รวมทั้งหมด	3.89	3.63	3.87	0.66	มาก

*คณาจารย์จำนวน 59 คน **นักศึกษาจำนวน 547 คน

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยรวมความคิดเห็นต่อหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป และด้านรายวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

3. ผลการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

3.1 หน่วยงานที่รับผิดชอบ ประกอบด้วย คณะที่จัดการเรียนรู้หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ทั้ง 6 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร คณะครุศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ และคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

3.2 หมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ โดยแบ่ง

สัดส่วนจำนวนหน่วยกิต เท่ากับ 6 : 6 : 9 : 9 ทั้งนี้กลุ่มวิชาภาษา กำหนดรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 3 รายวิชา 9 หน่วยกิต เป็นวิชาบังคับ กลุ่มวิชาอื่นอีกสามกลุ่มวิชากำหนดให้มีทั้งรายวิชา บังคับเรียนและรายวิชาเลือก

4. แนวทางการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ผลการวิเคราะห์ พบดังนี้

4.1 ผู้ทรงคุณวุฒิได้นำเสนอแนวทางที่เป็นไปได้ 2 แนวทาง คือ การบริหารจัดการ โดยหน่วยงานอิสระ และการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ โดยระยะที่ 1 บริหารจัดการ โดยคณะกรรมการ โดยมีสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นหน่วยงานประสาน และระยะที่ 2 ตั้งเป็นหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง

4.2 การบริหารด้านวิชาการ ควรพัฒนานักศึกษาให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของ มหาวิทยาลัย โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ การอยู่ร่วมกับชุมชนและอยู่ร่วมกันในสังคมศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ควรจัดผู้สอนให้สอดคล้องกับรายวิชา และมีการบูรณาการรายวิชา และพัฒนาบุคลากรตามแนวทางที่ต้องการ

4.3 การบริหารด้านงบประมาณและวัสดุ ควรมีความชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณ และหน่วยงานให้ชัดเจน ถ้ามีหน่วยงานรับผิดชอบเฉพาะจะทำให้สามารถบริหารจัดการได้ดี

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรและแนวทางการบริหารจัดการ วิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ มีประเด็นที่สำคัญในการนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

1. พัฒนาการของวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ผลการศึกษาพัฒนาการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่จัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ พบว่า สามารถจัดได้เป็น 3 ช่วง โดยช่วงแรกเป็นช่วงที่เป็นวิทยาลัยครูสุรินทร์ช่วง พ.ศ. 2519 – 2536 ซึ่งดำเนินการจัดการเรียนตามหลักสูตรตามที่กรมการฝึกหัดครู ประกอบด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หลักสูตรการฝึกหัดครูพุทธศักราช 2519 หลักสูตรการฝึกหัดครู ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2524 หลักสูตรสภาการศึกษาครูสายวิชาการอื่น (หลักสูตร 2 ปี) พุทธศักราช 2528 และหลักสูตรวิทยาลัยครู ฉบับปรับปรุง 2536 รายละเอียดของหลักสูตรที่เกี่ยวกับหมวดวิชาศึกษาทั่วไปมีเรียกชื่อแตกต่างกัน ได้แก่ “วิชาสามัญ” “วิชาพื้นฐานทั่วไป” “วิชาพื้นฐาน” รายชื่อกลุ่มวิชาที่อยู่ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป เริ่มต้นมี 5 กลุ่ม 1) กลุ่มวิชาภาษา 2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ 3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ 4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ และ 5) กลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัย มีจำนวนหน่วยกิตที่ใช้จัดการเรียนรู้อย่างแตกต่างกัน กล่าวคือ

“ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต” “ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต” และ “ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต” มีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน จากลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2550) ที่กล่าวถึงความเป็นมาของวิชาชีพศึกษาทั่วไปในประเทศไทย ซึ่งมีจุดเริ่มต้นมาจากการประกาศทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ เรื่องหลักเกณฑ์มาตรฐานว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. 2517 ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของวิชาชีพศึกษาทั่วไป และในยุคนี้มีแนวคิดในเชิงที่กว้าง และเกิดปัญหาเกี่ยวกับความสับสนในจุดมุ่งหมายของวิชาพื้นฐานทั่วไป และพื้นฐานวิชาชีพ ปัญหาวิชาพื้นฐานทั่วไปจะมีขอบเขตกว้างขวางขนาดไหนควรมีจุดมุ่งหมายอะไรบ้าง ลักษณะรายวิชา ซึ่งทำให้ทบวงมหาวิทยาลัยตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีการปรับปรุงหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไปมาโดยตลอด

2. สภาพปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555 จากผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาชีพศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป พบว่า โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านจุดมุ่งหมายหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้หมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Sanong Kaewkerd (2000) ที่ประเมินหลักสูตรหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไปสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในด้านบริบทปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนอาจารย์มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มีจำนวน 1 ข้อ คือ มีทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ และผลการวิเคราะห์จากจากคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นว่า “ผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารภาษาต่างประเทศ” โดยมีความถี่เป็นอันดับที่ 2 (ความถี่ 6) จากผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาชีพศึกษาทั่วไป ดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของสุนิสา อ่อนตา (2557) ได้ศึกษาแนวทางที่เป็นไปได้ในการบริหารจัดการสำนักวิชาชีพศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ. 2567) โดยใช้วิธีการ EDJR พบว่า ด้านการวางแผน แนวทางในการบริหารจัดการสำนักวิชาชีพศึกษาทั่วไปมหาวิทยาลัยขอนแก่นในทศวรรษหน้า (ปี พ.ศ. 2567) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่มีความหลากหลายในเรื่องเกี่ยวกับอาเซียนเรื่องศตวรรษที่ 21 เป็นภาษาอังกฤษหรือภาษาอาเซียน จากผลการวิจัย และแนวโน้มของโลกในศตวรรษที่ 21 แสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏควรปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักศึกษามีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษเพิ่มมากขึ้น

และเนื่องจากวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับเรียน ต้องใช้อาจารย์จำนวนมาก จึงอาจพัฒนาโดยใช้นวัตกรรมร่วมกัน

3. การพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ผลการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) มีประเด็นที่นำมาใช้ในการอภิปรายผลดังต่อไปนี้

3.1 ผลการพัฒนาหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) การพัฒนารายวิชาบูรณาการ พบว่า ได้กำหนดกลุ่มวิชาเหมือนกับ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2555) กล่าวคือ ประกอบด้วย 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ ทั้งนี้จากการดำเนินการพัฒนารายวิชา พบว่า แต่ละกลุ่มวิชาได้นำเอาแนวคิดของกลุ่มวิชามาเป็นตัวตั้ง และพัฒนารายวิชาในกลุ่มให้มีลักษณะการบูรณาการ โดยมีจำนวนรายวิชาบูรณาการ 3 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา ไทยอารยะศึกษา สุนทรียภาพของชีวิต และรายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ในขณะที่รายวิชาภาษาอังกฤษนั้น ไม่ได้กำหนดเป็นรายวิชาบูรณาการ ทั้งนี้ แนวคิดของการกำหนดรายวิชาบูรณาการนั้น สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ที่ทบวงมหาวิทยาลัย 2538. อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2554) ได้สรุปผลการสัมมนาเรื่อง “วิชาศึกษาทั่วไปของหลักสูตรระดับปริญญาตรี” ว่า ควรจัดรายวิชาในลักษณะบูรณาการ โดยผสมผสานเนื้อหาวิชาในกลุ่มต่าง ๆ เข้าด้วยกันในสัดส่วนที่เหมาะสม

3.2 การกำหนดรายวิชาภาษาอังกฤษ ผลการพัฒนาหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ได้กำหนดกลุ่มวิชาเป็น 4 กลุ่มวิชา คือ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ และได้กำหนดสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตแต่ละกลุ่มวิชา 6 : 6 : 9 : 9 ทั้งนี้ในกลุ่มวิชาภาษา ได้มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิม โดยกำหนดเป็นรายวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 9 หน่วยกิต จากการกำหนดดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 2 ที่พบว่า “มีทักษะในการสื่อสารภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษ” อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่ต่ำที่สุดจากข้อคำถามทั้งหมด และผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น ซึ่งเป็นข้อคำถามปลายเปิดในด้านคุณภาพผู้เรียน ก็พบในลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ “ผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสื่อสารภาษาต่างประเทศ” โดยมีความถี่เป็นอันดับที่ 2 (ความถี่ 6)

4. แนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป พบว่า แนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ควรมีหน่วยงานเฉพาะเพื่อบริหารจัดการ แต่ทั้งนี้ในระยะแรก

อาจจะบริหารจัดการในรูปแบบของคณะกรรมการ โดยมีสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นฝ่ายประสานงาน ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปันดดา เจียรกุล (2541) ที่ได้ศึกษาแนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคเดลฟายพบว่า ในด้านการบริหารจัดการหลักสูตรนั้น รูปแบบการบริหารจะบริหารจัดการโดยคณะกรรมการกลางของมหาวิทยาลัย โดยมีคณะวิชารับผิดชอบการจัดการเรียนการสอน และจะมีองค์กรหรือหน่วยงานกลางในการรับผิดชอบประสานงานการจัดการกับคณะวิชา การสนับสนุนการดำเนินงานในการบริหารหลักสูตร สถาบันอุดมศึกษาจะให้การสนับสนุนด้านสื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนผู้สอนในเรื่องของการพัฒนาเทคนิคและวิธีสอน และสนับสนุนด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร การจัดผู้สอนวิชาศึกษาทั่วไปจะคำนึงถึงคุณสมบัติดังนี้ เป็นผู้ที่มีทัศนคติที่ดีและมีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป เป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเนื้อหาสาระที่สอน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์การสอน และมีคุณสมบัติตรงตามสาขาวิชาที่สอน และงานวิจัยของ กฤษฎา กุณฑล (2556) วิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกและบริบทของมหาวิทยาลัย และเพื่อศึกษารูปแบบและวิธีการบริหารหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนให้เป็นไปตามหลักการและเป้าหมายของหลักการของหลักสูตร โดยใช้กระบวนการ วิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตร การประเมินและการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดทำทรัพยากรการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำหนดชื่อกลุ่มวิชาในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปใช้ประเด็นเป็นหลักในการจัดกลุ่ม 2) การบริหารจัดการหลักสูตรกำหนดให้มีหน่วยงานกลางรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า แนวทางในการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มี 2 แนวทางที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการโดยตั้งหน่วยงานอิสระ และการบริหารจัดการโดยคณะกรรมการ โดยระยะที่ 1 บริหารจัดการโดยคณะกรรมการ โดยมีสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนเป็นหน่วยงานประสาน และ ระยะที่ 2 ตั้งเป็นหน่วยงานอิสระที่รับผิดชอบหมวดวิชาศึกษาทั่วไปโดยตรง จากลักษณะดังกล่าวผู้บริหารในระดับมหาวิทยาลัย ควรวางแผน หรือวาง

ยุทธศาสตร์เพื่อการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ซึ่งอาจจัดทำเป็นนโยบาย หรือกรอบระยะเวลาในการจัดตั้งหน่วยงานอิสระเพื่อการบริหารจัดการหมวดวิชาศึกษาทั่วไป ทั้งการกำหนดยุทธศาสตร์ในการปรับหรือบริหารบุคลากรเพื่อมาดำรงตำแหน่งในหน่วยงานดังกล่าว เพื่อจะได้ไม่ต้องจ้างบุคลากรใหม่

1.2 วิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) กำหนดจำนวนหน่วยกิตในกลุ่มวิชาภาษา จำนวน 9 หน่วยกิต และบังคับให้เรียนในวิชาภาษาอังกฤษทั้งหมด ซึ่งจากลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ ดังนั้น ควรถือเป็นวาระของสถาบันเพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในด้านภาษาอังกฤษให้สูงเพิ่มมากขึ้น และมีมาตรการอื่น ๆ เพิ่มเติม

1.3 จากแนวทางการบริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไปในช่วงแรกนั้นรับผิดชอบโดยคณะกรรมการที่แต่งตั้ง ดังนั้น เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป คณะกรรมการและผู้สอนควรร่วมมือกันจัดทำแนวทางการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ เพื่อให้ผู้สอนกำหนดการสอนในแนวทางเดียวกันที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาพัฒนาการหลักสูตรที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ตั้งแต่เริ่มการจัดการเรียนการสอนจนถึงปัจจุบัน และอาจจัดทำเป็นจดหมายเหตุเพื่อแสดงหลักฐาน หรือผลงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

2.2 ควรมีการศึกษาเพื่อประเมินผลการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558) ทั้งในส่วนของภาพรวม และส่วนที่เป็นเฉพาะรายวิชาหรือกลุ่มวิชา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงหมวดวิชาศึกษาทั่วไปต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- กรมการฝึกหัดครู. (2536). **หลักสูตรวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุง 2536 สาขาวิทยาศาสตร์**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2536). **หลักสูตรวิทยาลัยครูฉบับปรับปรุง 2536 สาขาศิลปศาสตร์**. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษฎา กุณทล. (2556). **การพัฒนาหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปที่เหมาะสมกับบริบทมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา**. ปรินญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน) สาขาหลักสูตรและการสอน ภาควิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ปนัดดา เจียรกุล. (2541). **แนวโน้มหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยในทศวรรษหน้า**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษและพัฒนาหลักสูตร ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2552.” (2557). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.spu.ac.th> สืบค้น 10 มีนาคม 2561.
- “ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องแนวทางการบริหารเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2558 เล่ม 132 ตอนพิเศษ 259ง วันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 หน้า 25 – 30” (2563). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <http://acrd.ac.th> สืบค้น 20 มีนาคม 2561.
- “พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พุทธศักราช 2547.” (25637). [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก : <https://www.mhesi.go.th> สืบค้น 10 มีนาคม 2563.
- พิศิษฐ์ ตันทวนิช. (2553). **สถิติเพื่องานวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุ๊คพอยท์.
- พัชรภา ตันติชูเวช. (2553). **การศึกษารูปแบบและลักษณะการจัดการศึกษาในรายวิชาศึกษาทั่วไปของสหรัฐอเมริกาและประเทศในเอเชีย**. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2549). **รายงานการวิจัยเรื่องสภาพปัจจุบันและแนวโน้มของวิชาศึกษาทั่วไปในมหาวิทยาลัย ไทย**. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2550). **หลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปหลักการและวิธีดำเนินการ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. (2554). **จดหมายเหตุ ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป : จากอดีตปัจจุบันและก้าวต่อไป**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาบูรณาการ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2555). **หมวดวิชาศึกษาทั่วไป พ.ศ. 2555**. สุรินทร์ : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์. (2558). **คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ปีการศึกษา 2558**. สุรินทร์ : สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วิทยาลัยครูสุรินทร์. (2519). **คู่มือนักศึกษาและอาจารย์วิทยาลัยครูสุรินทร์**. สุรินทร์ : วิทยาลัยครูสุรินทร์.

ศิริชัย กาญจนวาสี, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์และดิเรก ศรีสุข. (2537). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม
สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สนอง แก้วเกิด. (2544). การประเมินหลักสูตรหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป สถาบันราชภัฏ
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี
มหาวิทยาลัยอีสานใต้ สุรินทร์. (ม.ป.ป). คู่มือนักศึกษามหาวิทยาลัยอีสานใต้สุรินทร์. สุรินทร์ :
มหาวิทยาลัยอีสานใต้สุรินทร์.

สุนิสา อ่อนตา. (2557). การบริหารจัดการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.